

У підсумку варто зазначити, що проблеми дисциплінарної відповідальності в трудовому законодавстві не лише актуальні, а й потребують значного доопрацювання та видозміни, зокрема у сфері дисциплінарної відповідальності роботодавця та відповідальності в межах колективних трудових відносин.

1. Коваленко К. В. Загальна і спеціальна дисциплінарна відповідальність. *Форум права*. 2008. № 2. С. 98–105.

2. Кодекс законів про працю України: Закон від 10 груд. 1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної ради УРСР*. 1971. Дод. до № 50. Ст. 375 (редакція від 6 квіт. 2017 р.).

Фіщенко Олександра Едуардівна
студентка Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Ковальчук Олена Степанівна
кандидат психологічних наук,
доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ЛІКАР ВІЙСЬКОВОЇ ДУШІ

Війна, смерть, сльози, втрати... Ніхто не думав, що це торкнеться нашої квітучої гуманістичної країни. До подій на Євромайдані 99 відсотків українців не знали, що таке чинити насильство та вбивати інших. Кривава рана, завдана Україні, буде загоюватися роками. А як із цим жити? Хто зможе повернути гармонію душі?

Тема психологічної реабілітації військовослужбовців є досить болючою для українського народу. У Збройних силах України психологічної служби не існувало. Було проведено морально-психологічне забезпечення, яке здійснювалося офіцером-вихователем. Та події на Сході України показали, що військові психологи – невід’ємна частина війська. Треба зазначити, що від бойового духу солдата залежить подальша перемога.

А як бути тим, хто повернувся до мирного життя? Відомо, що всі учасники АТО перебувають зараз під впливом бойових стресових факторів. Ніби вже все закінчилося, військовий удома, де його поважають і люблять. Та страшні свисти бойових куль, убиті побратими – ось що не може відпустити військовослужбовця [3, с. 4] і нагадує про ті лихі дні, проведені за тисячі кі-

лометрів від дому. Учасники бойових дій, які протягом тривалого часу отримували психоемоційне та фізіологічне навантаження, потребують термінової медико-психологічної реабілітації.

Військовослужбовці є «специфічним» контингентом, який вимагає не тільки уваги, а й професійної допомоги, тобто багатопрофільної реабілітації.

Психолог – цілитель військової душі, людина, яка допоможе загоїти роздерту душу від наболілого. Від військового психолога залежить досить багато, тому він повинен бути наділений ерудицією, толерантністю, гнучкістю мислення, обізнаністю в питаннях психічних захворювань.

Одним із видів кваліфікованої психологічної допомоги є психологічна реабілітація (так зване відновлення). Поняття «реабілітація» можна розглядати в кількох напрямках. Це залежить від ступеня отриманої психологічної травми. Психологічна реабілітація поділяється на такі види:

1. Медична реабілітація.

2. Військово-професійна реабілітація.

3. Соціальна реабілітація. Відомо, що людина – це соціальна істота, на яку великий вплив мають події суспільного життя. Тому соціальна реабілітація є однією з найважливіших у системі загальної реабілітації. Для учасника бойових дій досить важливо отримати підтримку з боку оточуючих людей. Соціальний фактор впливає на формування світогляду.

4. Психологічна реабілітація – найважливіший елемент відновлення психологічного здоров'я. Цей вид відновлення допомагає знизити рівень нервово-психологічної напруженості, налагодити нервову діяльність. Розробка ефективних методів для відновлення установок у людей, які перенесли психологічні захворювання, є одним із головних завдань. Особливу увагу приділяють принципам психологічної реабілітації:

- Поєднання біологічних і психологічних методів впливу.
- Різносторонність реалізації реабілітаційних програм.
- Партнерство.
- Етапність.

Майже кожен військовослужбовець потребує кваліфікованої психологічної допомоги. Проблема адаптації до мирного життя після війни залишається актуальною в сучасному суспільстві. Важливо вчасно звернутися до фахівця, щоб відновити працездатність і йти в ногу з часом. Офіцер-психолог лейтенант Маргарита Мудраченко говорила: «Процес адаптації явище суто індивідуальне. Комусь для того, щоб прийти до норми, знадобиться день-два, а комусь – місяць і навіть роки... Тому нам необхідно вже на перших етапах ретельно виявити бійців, які отримали бойові психологічні травми...» [1].

Тож можна підсумувати, що в сучасних умовах, поряд із проблемами організації війська, логічним є забезпечення військових підрозділів Збройних сил України психологічною допомогою. Міністерство оборони України почало вже працювати над цим.

1. Гайда І. М., Бадюк М. І., Сушко Ю. І. Особливості структури та перебігу сучасної бойової травми у військовослужбовців Збройних сил України. *Патологія*. 2018. Т. 15, № 1(42). С. 73–76.
2. Бадюк М. І., Гайда І. М. Медична реабілітація учасників бойових дій на регіональному рівні. *Екстрена медицина: від науки до практики*. 2018. № 1 (27). С. 21–30.
3. Кокун О. М., Агаєв Н. А., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Остапчук В. В. Психологічна робота з військовослужбовцями – учасниками АТО на етапі відновлення: методичний посібник. – Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.
4. URL: <http://ngu.gov.ua/en/node/1071>.
5. URL: <http://medbib.in.ua/psihologicheskaya-reabilitatsiya-voennoslujasch37731.html>.

Хаджи Анна Юрївна
старший викладач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

РОЛЬ МОВИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

В останні десятиліття визначальне місце мови у формуванні національної ідентичності стало темою багатьох досліджень відомих політологів, культурологів та істориків, які стверджують, що існування національної мови складає основу національної ідеології. У той же час інші вчені вважають, що національні мови не існували спочатку, а були створені народами в результаті формування національної ідеології та національної свідомості.

Дж. Джозеф вважає, що ідеї «нації» та «націоналізму» виникли у складних політичних умовах XVIII–XIX століть, тоді ж і виникає питання про мови [1, с. 28].

Е. Хобсбаум стверджує, що націоналізм тісно пов'язаний із соціально-економічними факторами та погоджується, що національні мови відіграють важливу роль у дискурсі націоналізму. Він визначає стандартну (національну) мову так: «Це якась платонівська ідея мови, яка приховано існує за всіма його недосконалими варіантами» [2, с. 173].

М. Сильверстейн погоджується з думкою Е. Хобсбаума про те, що національні мови та ідентичності перебувають у складній діалектичній взаємодії, проте він розділяє мовну й політичну реальності. Для нього історичним фокусом націоналізму є політика й економіка, а не мова, яка, на його думку, є простим відображенням реального націоналізму [3, с. 71].

Із цим не погоджується О. Кузнецова, стверджуючи, що існують факти, коли дослідження мови та мовні міфи сприяли зміцненню або ослабленню